

03.05.2018

Asia/2

§ 68

HKL:n talouden osavuosisikatsaukset 1.1. - 31.3.2018

HEL 2018-004507 T 02 02 01

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi HKL:n osavuosisikatsauksen 1.1. – 31.3.2018.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL_osavuosisikatsaus_1-3.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Raportointikauden merkittävimmät tapahtumat

HKL:n tavoiteohjelman kehittämisohjelmat

Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021 hyväksyttiin 27.9.2017 kaupunginvaltuustossa. Joukkoliikenteen pitkän aikajänteen kehittämisenä näkemien kannalta olennaista ovat mm. tavoitteet raideliikenteen ja sähköbussien käytön lisäämiseksi sekä linjaukset Vihdintien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien ja Malmin raitiotien suunnittelusta.

Helsingin kaupunkistrategian lisäksi HKL:n tavoiteohjelma vuosille 2016 - 2024 luo perustaa HKL:n toiminnan kehittämiseksi. Tavoiteohjelmassa määritellään HKL:n strategiset tavoitteet ja näitä toteuttavat toimenpitekokonaisuudet eli kehitysohjelmat. Ensimmäisenä HKL käynnisti operatiivisen tehokkuuden, omaisuuksien hallinnan ja turvallisuuden kehitysohjelmat.

Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelmalla tavoitellaan HKL:n liikenteen hoidon ja sitä tukevien toimintojen tehostamista. Niin tehtyjen kansainvälisten benchmarking-tutkimusten kuin omaan toimintaan purettujen selvitysten perusteella tehostamistarve on noin 10 %, jotta HKL on kustannustehokkuudeltaan Euroopan markkinoiden kärkeä. Tehostamistarve vaihtelee merkittävästi toiminnoittain. Vuoden 2016 tasosta vuoden 2018 ensimmäiselle neljännekselle tultaessa HKL on jo toteuttanut vuositasolla 3,4 milj. eurolla kustannustehokkuutta parantavia toimia. Vielä kesken ja suunnittelussa olevat toimenpiteet mukaan lukien tehokkuuden arvioidaan paranevan vuositasolla 14,8 milj. euroa vuoteen 2021 mennessä.

Omaisuuksien hallinnan kehitysohjelma liittyy HKL:n rooliin Helsingin joukkoliikenteen infrastruktuurin sekä metro- ja raitioliikenteen kaluston omistajana, kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Olemassa oleva omaisuus on mittava ja HKL:n tekemät korvaus-, ylläpito- ja uudisinvestoinnit pääsääntöisesti 100-200 milj. euroa vuodessa. Vastuunamme HKL:n hallinnoiman joukkoliikennettä palvelevan omaisuuden tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta käytöstä on mittava. Omaisuuden hallinnan kehitysohjelmalla etsitään keinoja mm. nykyisen omaisuuden ylläpidon laadun ja kustannustehokkuuden tarkoituksenmukaiseen hallintaan, joukkoliikenneinfrastruktuurin mahdollistaman tulovirran kasvattamiseen luomalla mahdollisuuksia eri palveluiden kehittämiseen yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa sekä uusinvestointien aiempaa korkeatasoisempaan kustannusohjaukseen ja laadunhallintaan. Talvella 2017-2018 on omaisuuslajikohtainen ohjausryhmätyöskentely HKL:ssä käynnistetty ja projektien ja omaisuuslajien hallinnan uudet toimintatavat on otettu käyttöön.

Turvallisuuden kehitysohjelmassa parannetaan toimintamalleja HKL:n hoitamassa liikenteessä, varikoilla, työmailla, kalustossa ja infrastruktuurissa. Turvallisuustyön perusteita määrittää vuonna 2016 voimaan tullut kaupunkiraideliikennelaki ja tähän liittyen Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) auditoi HKL:n toimintaa antaen tärkeitä huomioita toimintamme kehittämiseksi. Turvallisuuden kehitysohjelman puitteissa valmistuivat mm. HKL:n turvallisuusperiaatteet sekä organisaatioturvallisuusohje. Keväällä 2018 ovat valmistella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyt, turvallisuuteen liittyvän mittariston ja seurannan kehittäminen sekä kesän 2018 turvallisuuden teematapahtuman järjestäminen.

Raitioliikenteen liikennöintisopimus

Vuoden 2018 tehtäviä katsottaessa HKL:n tulevaisuuden kannalta ratkaisevinta on päätös Raide-Jokerin liikennöitsijästä. Samassa yhteydessä ratkaistaan myös kantakaupungin raitioliikenteen liikennöintisopi-

muksen jatko. HSL tulee HKL:n syyskuussa 2018 antaman tarjoutumisen pohjalta vuoden 2018 lopussa päättämään, onko HKL yhteiskunnalle paras toimija liikennöitsijäksi. Tarjoutumisemme valmistelu ja sen pohjaksi tehtävä työ niin laadun kuin kustannustehokkuuden parantamiseksi ovat olleet HKL:n huomion keskiössä myös vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä.

Länsimetro

Vuoden 2017 marraskuussa matkustajaliikenteelle avatun länsimetron liikennöinnin ja infrastruktuurin hallinnan toimintamalleja vakiinnutettiin. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä myös toteutettiin kokeilu tiheämmän ruuhkaliikenteen toteuttamiseksi Matinkylään saakka. Liikennöinnissä huolia ensimmäisellä vuosineljänneksellä aiheutti erityisesti kuljettajapula, johon pääsiäisenä valmistunut kuljettajakurssi toi merkittävää helpotusta. Myös metron infrastruktuurissa ja junakalustossa ilmeni teknisiä ongelmia, jotka vaikuttivat liikenteen luotettavuuteen.

HKL ja Länsimetro Oy:n yhteistyö toteutui 3.2.2017 allekirjoitetun yhteistyösopimuksen puitteissa niin, että yhteistyötä ohjaa ja johtaa länsimetron yhteistyöryhmä. HKL on vastannut yhteistyösopimuksen perusteella länsimetron infrastruktuurista kuin omastaan 4.10.2017 alkaen. Näin HKL:llä on edellytykset hoitaa koko Helsingin seudun metroa yhtenä kokonaisuutena. Yhteistyön puitteissa Länsimetro Oy on suorittanut myös HKL:lle kuuluvien tehtävien auditointeja ja toiminnan kehittämiseen liittyvä vuorovaikutusprosessi on ollut käynnissä koko katsauskauden ajan. HKL jatkuvasti kehittää länsimetron huoltoon ja kunnossapitoon liittyviä prosesseja todettujen tarpeiden ja vaatimusten mukaisesti.

Raide-Jokeri

Raide-Jokerin infrahankkeen joulukuussa 2017 aloittanut allianssi sai valmiiksi ensimmäisen kustannusarvion hankkeen kokonaiskustannuksista maaliskuussa 2018. Kustannuksiksi arviointiin tällä hetkellä 370 miljoonaa euroa (indeksikorjattu), joka on 95 miljoonaa euroa enemmän kuin hankesuunnitelman enimmäishinta. Allianssi jatkaa suunnittelua vuoden 2019 alkuun ja pyrkii saavuttamaan ratkaisuja, joilla allianssin tavoitehinta saadaan hankesuunnitelman mukaiseksi.

Raitiovarikkojen kehittämissuunnitelma

Helsingin kantakaupungin raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelma valmistui ja se käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä, HKL:n johtokunnassa ja HSL:n hallituksessa. Täytäntöönpanon valmistelu etenee niin, että Ruskeasuon varikon rakentamisen on tarkoitus alkaa 2019. Laajasalon raitiotievarikon suunnittelukilpailun voittajaksi valittiin suunnitelma Sca-

03.05.2018

Asia/2

pes, jossa raitiotievarikon ympärille toteutettaisiin 6-7 asuinrakennusta yhdeksi hybridikortteliksi. Hankkeen suunnittelu jatkuu viitesuunnitelman tarkentamisella vuoden 2018 aikana. Varikon on tarkoitus valmistua Kruunusillat-hankkeen mukaisessa aikataulussa vuonna 2025.

Kaupunkipyöräpalvelu

Helsingin kaupunkipyöräpalvelu nousi vuonna 2017 käyttöasteeltaan aivan maailman kärkeen. Vuoden 2018 alussa HKL on toteuttanut palvelun ajallisen laajennuksen niin, että liikenne alkoi jo huhtikuun alussa. Lisäksi HKL on selvittänyt mahdollisuuksia ja johtokunta on hyväksynyt hankesuunnitelman kaupunkipyöräpalvelun maantieteellisestä laajentamisesta. Tarkoituksena on ratkaista laajennusta koskeva hankintakonsepti toukokuun alkuun 2018 mennessä. Espooseen toukokuussa avautuva kaupunkipyöräpalvelu on yhteentoimiva Helsingin kaupunkipyöräpalvelun kanssa.

Variotram-raitiovaunut

Vuoden 2017 lopulla HKL teki Bombardierin kanssa Variotram-raitiovaunuja koskevien sopimusten purkamisesta sovintoratkaisun. Sopimuksen soveltaminen on jatkunut suunnitellusti ja kaikki Variotram-raitiovaunut poistuvat liikenteestä vuoden 2018 loppuun mennessä. HKL on neuvotellut niiden jälleenmyynnistä sovintosopimuksen ehtojen mukaisesti Bombardierin kanssa.

Uudet raitiovaunut

HKL:n johtokunta hyväksyi hankesuunnitelman 10 uuden matalalattiaisen raitiovaunun hankkimiseksi perustuen siihen vaunu- ja vuoromäärälaskelmaan vuosille 2019-2024, jonka HSL ja HKL ovat yhdessä laatineet. Hankesuunnitelma etenee kaupunginvaltuuston käsittelyyn kevään aikana.

Oikeudenkäynnit

Metron automatisointia koskevien sopimusten purkuasian käsittely alkoi Helsingin käräjäoikeudessa kesäkuussa 2017. Prosessi on jatkunut syksyn ja kevään aikana kirjallisena tähdäten siihen, että suulliset käsitellyt käräjäoikeudessa alkavat syksyllä 2018.

Suoritteet

HKL:n tuottamassa raitio- ja metrolienteessä tehtiin yhteensä 38,2 milj. matkaa tammi-maaliskuussa. Raitioliikenteessä matkoja tehtiin 5,3 % edellisvuotta enemmän ja metrolienteessä 32,5 %. Raitioliikenteessä matkustajamäärää nostaa elokuussa 2017 tehdyt linjastomuutokset ja metrolienteessä länsimetron käynnistyminen marraskuussa 2017.

Suomenlinnan lauttaliikenteessä matkustajia oli hieman edellisvuotta vähemmän.

Paikkakilometrit, jotka kuvaavat matkojen tarjontaa, lisääntyivät edellisvuodesta raitioliikenteessä 11,1 % ja metroluikenteessä 63,4 %.

Raitioliikenteessä uudet Artic-vaunut ovat mahdollistaneet sen, että matalalattiavaunukaluston osuus ajetuista linjakilometreistä on noussut. Vanhoilla korkealattiaisilla nivelvaunuilla ajettiin enää erittäin vähän linjakilometrejä.

Talousarvion sitovat tavoitteet

Sitovista tavoitteista ennustetaan saavuttavan vuonna 2018 viisi (5) kahdeksasta (8). Laitoksen sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen, toiminnan kokonaiskustannusten, raitioliikenteen asiakastytyväisyyden, raitioliikenteen liikennöinnin luotettavuuden sekä raitioliikennematkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden ennakoitavan tavoitteen mukaisesti.

Metroluikenteen asiakastytyväisyyden ennustetaan jäävän tavoitteesta. Tutkimustietoa ei vielä ole käytettävissä, mutta HKL arvioi, että alkuvuonna HKL:lle on tullut epäedullista julkisuuskuvaa metroluikenteen toteuttajana ja työnantajana ainakin ajamatta jääneistä lähdöistä. Julkisuuskuva heijastuu todennäköisesti myös asiakkaiden kokemukseen ja näkymään alle tavoitteen jäävässä metroluikenteen liikennöitsijäarvosanassa.

Liikennöinnin luotettavuuden ennustetaan jäävän tavoitteesta johtuen alkuvuonna suunniteltuun verrattuna liian alhaisena toteutuneen ajettujen lähtöjen osuuden vuoksi. Pääasiallisena syynä ajamattomiin lähtöihin on ollut henkilökuntapula ja osittain myös tekniset viat.

Metroluikennematkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden ennustetaan jäävän tavoitteista, mutta pysyvän silti viime vuoden tasolla. Liikenteeseen ei ennusteta tulevan sellaisia suuria muutoksia, joilla olisi ennakoitua suurempaa vaikutusta metromatkustajien järjestyksen ja turvallisuuden tunteeseen.

Henkilöstö

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 227 henkilöä 31.3.2018 (31.3.2017: 1 208). Vuoden 2017 lopussa henkilöstömäärä oli 1 236. Keskimäärin tammi-maaliskuussa henkilöitä oli 1 230, kun vastaavalla kaudella vuonna 2017 henkilöitä oli keskimäärin 1 193. Metro- ja raitiovaunukuljettajia on 19 enemmän maaliskuussa kuin vuotta aikaisemmin.

Käyttötalous

Postiosoite
PL 53250
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkl@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53
<http://hkl.fi>

Puhelin
3101071
Faksi
09655783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI3280001301351509
Alv.nro
FI02012566

Koko vuoden liikevaihto on 210,9 milj. euroa eli 4,6 milj. euroa vähemmän kuin tulosbudjetissa. Raitioliikenteen liikennöintikorvauksen ennakoidaan toteutuvan 2,6 milj. euroa budjetoitua pienempänä, mikä johtuu pääosin pääkorvausosuudessa tapahtuneesta muutoksesta Variotramvaunujen osalta. HSL:ltä veloitettavia infrakorvauksia on toteutumassa 1,4 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Menoissa poistoja on toteutumassa 2,8 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Suurin yksittäinen syy on Variotram-raatiovaunujen jäljellä olleen hankintamenon alaskirjaus 31.12.2017, joten vaunuista ei toteudu poistoja vuonna 2018 (TB18: 2,2). Kirjaus liittyi sopimukseen, jossa vaunujen toimittajan kanssa sovittiin vaunujen palauttamisesta toimittajalle vuoden 2018 aikana.

Palveluiden ostoja on toteumassa 43,2 milj. euroa eli 1,3 milj. euroa budjettia vähemmän. Raitioratojen profilointi on siirtymässä osittain vuodelle 2019, joten vuoden 2018 aikana toteutuu profiloinnin kuluja 0,5 milj. euroa vähemmän kuin on budjetoitu vuodelle 2018.

Henkilöstökulujen ennuste on 64,2 milj. euroa eli 1,3 milj. euroa budjettia vähemmän. Kuljettajien ja tuntipalkkaisten palkkakulut ovat jäämässä budjetoidun pienemmiksi.

HKL:n tilikauden tulosenuste on 1,2 (TB18: 0) milj. euroa.

Investoinnit

Koko vuoden investointiennuste on 147,9 milj. euroa eli 17,0 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Sörnäisten metroaseman peruskunnostus, Siilitien metrosillan vahventaminen, Töölön varikon lattioiden ja julkisivun peruskunnostus, Hakaniemen metroaseman peruskunnostus ja Helsingin metron asetinlaitteen uusiminen ovat toteutumassa vuodelle 2018 budjetoitua pienempinä. Pääsyyinä on aikataulujen päivittyminen ja hankkeiden toteutuksen siirtyminen osittain seuraaville vuosille.

Koko vuoden suurin investointikohde on Artic-optiovaunujen (20 vaunua) hankinta 39,0 (TB18: 34,6) milj. euroa. Vaunujen toimitusaikaa on nopeutettu budjettivaiheessa arvioidusta ja tavoitteena on, että kaikki 20 vaunua olisi toimitettu HKL:lle vuoden 2018 aikana.

Muita suuria investointeja ovat alkuperäinen Artic-vaunujen toimitus (40 vaunua) 7,0 (TB18: 6,5) milj. euroa, Helsingin metrona asetinlaite 5,9 (TB18: 6,9) milj. euroa, Hakaniemen lippuhallin peruskorjaus 5,8 (TB18: 7,0) milj. euroa, uusien M300-metrovaunujen maksut 5,1 (TB18: 0,3) milj. euroa ja Kalasataman liityntäpysäköintipaikat 5,0 (TB18: 5,0) milj. euroa.

Esittelijä

Postiosoite
PL 53250
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkl@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53
<http://hkl.fi>

Puhelin
3101071
Faksi
09655783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI3280001301351509
Alv.nro
FI02012566

03.05.2018

Asia/2

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL_osavuositarkastus_1-3.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano